

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності та
фінансової безпеки
Факультет № 6**

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни «Фінанси підприємств»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

**072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
(фінансова безпека та фінансові розслідування)**

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 р. № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 р. № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних,
соціально-економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету №6 протокол від 25.08.2023 р. № 7

Розробники:

1. Доцент кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету № 6 ХНУВС, к.е.н., доцент Фурса В.А.
2. Доцент кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету № 6 ХНУВС, к.ю.н., доцент Коробцова Д.В.

Рецензенти:

1. Декан факультету економічних відносин та фінансів Державного біотехнологічного університету, д.е.н, професор Ларіна Т.Ф.
2. Доцент кафедри соціально-економічних дисциплін факультету №2 Харківського національного університету внутрішніх справ, к.е.н, доцент Павленко Н.В.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Лабораторні	Самостійна робота	
Семестр № 7							
Тема № 1. Основи фінансів підприємств.	8	2	2	-	-	4	
Тема № 2. Організація грошових розрахунків підприємств.	12	4	4	-	-	4	
Тема № 3. Грошові надходження підприємств.	10	2	2	-	-	6	
Тема № 4. Формування і розподіл прибутку.	14	4	4	-	-	6	
Тема № 5. Оподаткування підприємств.	10	2	2	-	-	6	
Тема № 6. Оборотні кошти.	10	2	2	-	-	6	
Тема № 7. Кредитування підприємств.	10	2	2	-	-	6	
Тема № 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.	14	4	4	-	-	6	
Тема № 9. Оцінювання фінансового стану підприємств.	10	2	2	-	-	6	
Тема № 10. Фінансове планування на підприємстві.	12	4	4	-	-	4	
Тема № 11. Фінансова санація підприємств.	10	2	2	-	-	6	
Всього за семестр № 7:	120	30	30	-	-	60	Екзамен

**1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Лабораторні	Самостійна робота	
Семестр № 7							
Тема № 1. Основи фінансів підприємств.	10	2	-	-	-	8	
Тема № 2. Організація грошових розрахунків підприємств.	10	-	2	-	-	8	
Тема № 3. Грошові надходження підприємств.	10	2	-	-	-	8	
Тема № 4. Формування і розподіл прибутку.	10	-	2	-	-	8	
Тема № 5. Оподаткування підприємств.	10	2	-	-	-	8	
Тема № 6. Оборотні кошти.	10	-	2	-	-	8	
Тема № 7. Кредитування підприємств.	12	-	-	-	-	12	
Тема № 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.	12	-	-	-	-	12	
Тема № 9. Оцінювання фінансового стану підприємств.	12	-	-	-	-	12	
Тема № 10. Фінансове планування на підприємстві.	12	-	-	-	-	12	
Тема № 11. Фінансова санація підприємств.	12	-	-	-	-	12	
Всього за семестр № 7:	120	6	6	-	-	108	Екзамен

2. Методичні вказівки до практичних занять

Тема № 1. Основи фінансів підприємств.

Практичне заняття: Основи фінансів підприємств

Навчальна мета заняття: закріпити теоретичні знання щодо основ фінансів суб'єктів підприємництва.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Сутність і функції фінансів підприємств.
2. Грошові відносини як складові фінансів підприємств.
3. Фінансові ресурси підприємства та джерела їх формування.

Література:

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.
2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
3. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.
4. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aaa39c1-9e84-49c5-ae59-504b9218c749/content>

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття. Фінанси підприємств як складова частина фінансової системи займають визначальне місце у структурі фінансових відносин суспільства. Вони функціонують у сфері суспільного виробництва, де створюється валовий внутрішній продукт, матеріальні та нематеріальні блага, національний дохід - основні джерела фінансових ресурсів. Саме тому від стану фінансів підприємств залежить можливість задоволення суспільних потреб, фінансова стійкість країни.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Сутність і функції фінансів підприємств. Потрібно розкрити поняття та сутність фінансів підприємства. Дати характеристики функціям фінансів. Розглянути сфери фінансових відносин, а також грошові прибутки, грошові фонди та фінансові ресурси підприємств. Звернути увагу на джерела формування фінансових ресурсів та державне регулювання фінансових ресурсів підприємств.

2. Грошові відносини як складові фінансів підприємств. Детально вивчити основи організації фінансів підприємств: саморегулювання, самоокупність,

самофінансування. Фінансову діяльність підприємств. Зміст, завдання та організація фінансової роботи на підприємствах: фінансовий менеджмент, фінансове планування, оперативна фінансова робота, аналіз та контроль господарської діяльності, фінансовий контроль.

3. Фінансові ресурси підприємства та джерела їх формування. Визначити роль фінансів підприємства в умовах формування ринкової економіки.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Закріпити навчальний матеріал із поданої теми.

Тема № 2. Організація грошових розрахунків підприємств.

Практичне заняття № 1: Організація грошових розрахунків підприємств

Навчальна мета заняття: закріпити теоретичні знання щодо здійснення грошових розрахунків суб'єктами підприємництва.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години;

заочна форма навчання – 2 години.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Грошові розрахунки в діяльності в діяльності підприємств.
2. Безготівкові операції та розрахунки.

Література:

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.
2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
3. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.
4. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aaa39c1-9e84-49c5-ae59-504b9218c749/content>

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття. Розрахунки становлять собою відносини, що виникають між підприємствами і організаціями в процесі реалізації, розподілу та перерозподілу суспільного продукту на підставі здійснення статутної діяльності. Розрахунки базуються на переміщенні товарів відповідно до укладених договорів. Господарські договори укладають безпосередньо підприємства, а розрахунки за продукцію, що відпускається за цими договорами, здійснюються, як правило, через банк. Сукупність усіх платежів створює грошовий оборот.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Грошові розрахунки в діяльності в діяльності підприємств. Визначити сутність та значення грошових розрахунків в діяльності підприємств. Дати характеристику принципам організації розрахунків.

2. Безготівкові операції та розрахунки. Охарактеризувати порядок відкриття підприємствами розрахункового, поточного, валютного, позичкового, депозитного та інших рахунків в банку.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Закріпити навчальний матеріал із поданої теми.

Практичне заняття № 2: Організація грошових розрахунків підприємств

Навчальна мета заняття: закріпити теоретичні знання щодо здійснення грошових розрахунків суб'єктами підприємництва.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Загальні принципи ведення касових операцій підприємством.
2. Грошові надходження підприємств.

Література:

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.
2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
3. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.
4. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокуренько, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокуренька; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aaa39c1-9e84-49c5-ae59-504b9218c749/content>

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття. Безготівкові розрахунки — це грошові розрахунки, які здійснюються за допомогою записів на рахунках у банках, коли гроші списуються з рахунка платника і переказуються на рахунок отримувача коштів.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Загальні принципи ведення касових операцій підприємством. Визначити форми безготівкового розрахунку. Охарактеризувати готівково-грошові розрахунки на підприємстві та ведення касових операцій підприємством.

2. Грошові надходження підприємств. З'ясувати призначення та структуру звіту про рух грошових коштів.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Закріпити навчальний матеріал із поданої теми.

Тема № 3. Грошові надходження підприємств.

Практичне заняття: Грошові надходження підприємств

Навчальна мета заняття: виробити практичні навички формування грошових надходжень суб'єктів підприємництва.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Економічна характеристика, склад та класифікація грошових надходжень підприємств.
2. Види грошових надходжень з внутрішніх та зовнішніх джерел.
3. Фактори, що впливають на абсолютну суму виручки від реалізації продукції.

Література:

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.
2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
3. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.
4. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокуренько, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокуренька; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aaa39c1-9e84-49c5-ae59-504b9218c749/content>

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття. Грошові надходження підприємств відіграють важливу роль у процесі кругообігу коштів. Грошові надходження підприємства повинні забезпечувати відшкодування витрат, своєчасне виконання фінансових зобов'язань, формування доходів і прибуток.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Економічна характеристика, склад та класифікація грошових надходжень підприємств. Охарактеризувати рух грошових коштів підприємства. Розкрити класифікацію видів діяльності підприємства. З'ясувати завданням фінансових служб підприємств.

2. Види грошових надходжень з внутрішніх та зовнішніх джерел. Охарактеризувати дохід підприємства від фінансово інвестиційної діяльності. З'ясувати сутність надходження від фінансових інвестицій.

3. Фактори, що впливають на абсолютну суму виручки від реалізації продукції. Визначити від чого залежить розмір виручки від реалізації продукції, за інших однакових умов. Визначити методи моменту реалізації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Закріпити навчальний матеріал із поданої теми.

Тема № 4. Формування і розподіл прибутку.

Практичне заняття № 1: Формування і розподіл прибутку

Навчальна мета заняття: закріпити теоретичний матеріал та виробити практичні навички обґрунтування доцільності інвестиційного проекту.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години;

заочна форма навчання – 2 години.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Економічний зміст прибутку. Прибуток як джерело формування фінансових ресурсів.

2. Прибуток від реалізації.

Література:

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.

2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.

3. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.

4. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокуренько, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокуренька; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aaa39c1-9e84-49c5-ae59-504b9218c749/content>

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття. Прибуток є одним із основних джерел фінансових ресурсів підприємств, формування централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів. За рахунок прибутку відбувається формування в значному обсязі бюджетних ресурсів держави, здійснюється фінансування розширення підприємств, матеріальне стимулювання робітників, вирішення соціально-культурних заходів тощо. Тому успішна, прибуткова діяльність суб'єктів господарювання є основою економічного розвитку держави.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Економічний зміст прибутку. Прибуток як джерело формування фінансових ресурсів. Визначити особливості формування прибутку

господарюючих суб'єктів. Охарактеризувати формування загального та чистого прибутку (збитку) підприємства.

2. Прибуток від реалізації. Охарактеризувати методи показника прибутку від реалізації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Закріпити навчальний матеріал із поданої теми.

Практичне заняття № 2: Формування і розподіл прибутку

Навчальна мета заняття: закріпити теоретичний матеріал та виробити практичні навички обґрунтування доцільності інвестиційного проекту.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Встановлення цін на продукцію та їх вплив на формування прибутку.
2. Доходи підприємств від звичайної та надзвичайної діяльності. Дохід від реалізації продукції (робіт та послуг).

Література:

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.
2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
3. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.
4. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aaa39c1-9e84-49c5-ae59-504b9218c749/content>

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття. Ціна формує прибуток і частку ринку, а також є індикатором якості товару. Правильне її встановлення дає можливість виживати в складних економічних умовах та вести ефективну діяльність підприємства, в свою чергу передбачає якнайкраще досягати його мети, тобто отримання прибутку.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Встановлення цін на продукцію та їх вплив на формування прибутку. Охарактеризувати ціноутворення на підприємстві. Розкрити функції, які виконує ціна. З'ясувати з яких елементів складається ціна.

2. Доходи підприємств від звичайної та надзвичайної діяльності. Дохід від реалізації продукції (робіт та послуг). Охарактеризувати визнання та

класифікацію доходу. Розкрити облік доходів від реалізації продукції, виконаних робіт і наданих послуг.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Закріпити навчальний матеріал із поданої теми.

Тема № 5. Оподаткування підприємств.

Практичне заняття: Оподаткування підприємств

Навчальна мета заняття: закріпити теоретичні знання щодо оподаткування суб'єктів підприємництва.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Сутність податків і їх функції.
2. Система оподаткування підприємств та її становлення в Україні.
3. Оподаткування прибутку підприємств.
4. Платежі за ресурси.

Література:

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.

2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.

3. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.

4. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокуренько, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокуренька; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aaa39c1-9e84-49c5-ae59-504b9218c749/content>

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття. Податки є важливою ланкою фінансових відносин у суспільстві і як форма фінансових відносин виникають одночасно з появою держави. З розвитком товарно-грошових відносин оподаткування здійснюється в основному в грошовій формі. Податки - це обов'язкові платежі, що їх встановлює держава для юридичних і фізичних осіб з метою формування централізованих фінансових ресурсів, які забезпечують фінансування державних витрат. Обов'язкові платежі перераховуються до бюджету держави, а також до інших цільових державних фондів.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Сутність податків і їх функції. Дати визначення податку. Охарактеризувати кожен функцію.

2. Система оподаткування підприємств та її становлення в Україні. Визначити принципи на яких ґрунтується податкова система. Дати визначення системі оподаткування. Визначити головне завданням Державної податкової адміністрації (ДПА) України.

3. Оподаткування прибутку підприємств. Дати визначення платникам податків. З'ясувати хто являється платниками податку. Охарактеризувати види податків.

4. Платежі за ресурси. Визначити види і нормативи платежів за ресурси.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Закріпити навчальний матеріал із поданої теми.

Тема № 6. Оборотні кошти.

Практичне заняття: Оборотні кошти

Навчальна мета заняття: закріпити теоретичні знання щодо формування і використання оборотних коштів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години;

заочна форма навчання – 2 години.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Сутність обігових коштів та їх організація.
2. Склад і розміщення обігових коштів.
3. Поняття норм і нормативів обігових коштів, їх розрахунок.
4. Джерела формування обігових коштів.
5. Оборотність обігових коштів і способи її прискорення.

Література:

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.

2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.

3. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.

4. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aaa39c1-9e84-49c5-ae59-504b9218c749/content>

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття. На підприємствах мають місце поточні витрати фінансових (грошових) коштів, які у процесі господарювання здійснюють

певний кругообіг (проходять грошову, виробничу й товарну стадії). Оборотні кошти – це сукупність грошових коштів підприємства, необхідних для формування й забезпечення кругообігу виробничих оборотних фондів та фондів обігу.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Сутність обігових коштів та їх організація. Розкрити сутність і основи організації оборотних коштів.

2. Склад і розміщення обігових коштів. Охарактеризувати склад і структуру оборотних коштів. Класифікацію і принципи організації оборотних коштів.

3. Поняття норм і нормативів обігових коштів, їх розрахунок. Дати визначення нормам оборотних активів. Охарактеризувати групи оборотних активів.

4. Джерела формування обігових коштів. Охарактеризувати власні джерела формування оборотних коштів. Використання банківських кредитів для формування оборотних коштів. Залучення коштів інших суб'єктів господарювання

5. Оборотність обігових коштів і способи її прискорення. Розкрити вплив та розміщення оборотних коштів на фінансовий стан підприємства.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Закріпити навчальний матеріал із поданої теми.

Тема № 7. Кредитування підприємств.

Практичне заняття: Кредитування підприємств

Навчальна мета заняття: закріпити теоретичні знання щодо особливостей підготовки проектно-кошторисної документації та проведення експертизи проекту.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Особливості індивідуального кругообігу коштів.
2. Визначення потреби позику в залучених коштах.
3. Характеристика банківського кредиту.
4. Характеристика комерційного (товарного) кредиту.
5. Характеристика лізингового кредиту.

Література:

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.
2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
3. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.

4. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aaa39c1-9e84-49c5-ae59-504b9218c749/content>

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття. Діяльність підприємства в системі ринкової економіки передбачає періодичне використання різноманітних форм залучення кредитів. З економічного погляду кредит – це форма позичкового капіталу (в грошовій або товарній формах), що надається на умовах повернення та обумовлює виникнення кредитних відносин між кредитором і позичальником.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Особливості індивідуального кругообігу коштів. Дати визначення кредиту. З'ясувати причини виникнення кредиту. Розкрити індивідуальні особливості кредитування підприємств.

2. Визначення потреби позику в залучених коштах. Визначити поняття та нормативну класифікацію зобов'язань підприємства.

3. Характеристика банківського кредиту. Охарактеризувати класифікацію банківського кредиту.

4. Характеристика комерційного (товарного) кредиту. Дати визначення комерційному кредиту. Розкрити різновиди комерційного кредиту.

5. Характеристика лізингового кредиту. Охарактеризувати класифікаційну характеристику видів і форм лізингу.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Закріпити навчальний матеріал із поданої теми.

Тема № 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.

Практичне заняття № 1: Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

Навчальна мета заняття: закріпити теоретичні знання щодо особливостей підготовки проектно-кошторисної документації та проведення експертизи проекту.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Поняття та джерела відтворення основних фондів.

2. Характеристика зносу та амортизації основних фондів.

Література:

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.

2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.

3. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.

4. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокуренько, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокуренька; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aaa39c1-9e84-49c5-ae59-504b9218c749/content>

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття. Головною метою функціонування підприємства в ринкових умовах є отримання прибутку шляхом створення додаткової вартості за рахунок об'єднання виробничих фондів та праці.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Поняття та джерела відтворення основних фондів. Визначити сутність основних засобів як матеріальних цінностей. Охарактеризувати основні засоби виробничого та невиробничого характеру. Дати оцінку та відтворення основним засобам.

2. Характеристика зносу та амортизації основних фондів. Охарактеризувати знос і амортизацію основних засобів. Визначити методи амортизації основних засобів.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Закріпити навчальний матеріал із поданої теми.

Практичне заняття № 2: Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

Навчальна мета заняття: закріпити теоретичні знання щодо особливостей підготовки проектно-кошторисної документації та проведення експертизи проекту.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Дати характеристику капітальним вкладенням та джерелам їх фінансування.

4. Розкрити сутність фінансового забезпечення ремонту основних фондів.

Література:

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.

2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.

3. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.

4. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aaa39c1-9e84-49c5-ae59-504b9218c749/content>

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття. Капітальні вкладення є визначальним фактором розвитку будь-якої економічної системи. Збільшення капітальних вкладень є необхідною умовою зростання виробничих потужностей на новій технологічній основі і, відповідно — підвищення продуктивності праці.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Дати характеристику капітальним вкладенням та джерелам їх фінансування. Охарактеризувати поняття капітальних вкладень, їх сутність, склад та джерела фінансування. Розкрити порядок фінансування і кредитування капітальних вкладень. Фінансування витрат на поліпшення основних засобів.

2. Розкрити сутність фінансового забезпечення ремонту основних фондів. Охарактеризувати ремонт основних фондів та його фінансове забезпечення.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Закріпити навчальний матеріал із поданої теми.

Тема № 9. Оцінювання фінансового стану підприємств.

Практичне заняття: Оцінювання фінансового стану підприємств

Навчальна мета заняття: закріпити теоретичний матеріал та виробити практичні навички обчислення потреби у фінансуванні проекту.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Необхідність і значення оцінки фінансового стану підприємства та її основні показники.

2. Ліквідність і платоспроможність підприємства.

3. Фінансова стійкість підприємства.

4. Підходи до аналізу й оцінки ділової активності підприємства.

5. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства.

Література:

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.

2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.

3. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.

4. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aaa39c1-9e84-49c5-ae59-504b9218c749/content>

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розробки фінансових планів та прогнозів, у тому числі фінансового оздоровлення підприємств. Під фінансовим станом підприємства розуміють міру його забезпеченості необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Необхідність і значення оцінки фінансового стану підприємства та її основні показники. Охарактеризувати основні принципи і послідовність аналізу та оцінювання фінансового стану підприємства. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємств. Експресаналіз фінансового стану підприємства та етапи його здійснення: підготовчий; попередній огляд фінансової звітності та економічне читання; аналіз звітності. Баланс підприємства та його складові. Дати оцінку економічного потенціалу суб'єкта господарювання результатів фінансово-господарської діяльності.

2. Ліквідність і платоспроможність підприємства. Охарактеризувати оцінку ліквідності та платоспроможності.

3. Фінансова стійкість підприємства. Розкрити економічну сутність та аналіз методичних основ оцінки фінансової стійкості, теоретичних аспектів впливу факторів на забезпечення оптимального рівня фінансової стійкості підприємства.

4. Підходи до аналізу й оцінки ділової активності підприємства. Розкрити сутність ділової активності підприємства, висвітлити сукупність показників, за допомогою яких можна визначити її рівень

5. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства. Дати комплексну оцінку фінансового стану підприємства.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Закріпити навчальний матеріал із поданої теми.

Тема № 10. Фінансове планування на підприємстві.

Практичне заняття № 1: Фінансове планування на підприємстві

Навчальна мета заняття: закріпити теоретичні знання щодо особливостей управління проектними ризиками та контролю за реалізацією проекту.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Зміст, завдання та методи фінансового планування.
2. Види фінансового планування та їх характеристика.
3. Фінансовий план підприємства та порядок його складання.

Література:

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.
2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
3. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.
4. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aaa39c1-9e84-49c5-ae59-504b9218c749/content>

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття. У сучасних умовах роль фінансового планування принципово змінилася на відміну від часів централізовано керованої економіки. Зараз підприємства самі зацікавлені в тому, щоб реально оцінювати свій фінансовий стан сьогодні та на найближчу перспективу, по-перше, щоб досягти успіху в своїй господарській діяльності; по-друге, щоб своєчасно виконати свої зобов'язання перед бюджетом, соціальними фондами, банками та іншими кредиторами, тим самим захистивши себе від штрафних санкцій.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Зміст, завдання та методи фінансового планування. Розкрити та охарактеризувати склад фінансового планування.
2. Види фінансового планування та їх характеристика. Розкрити цілі та зміст видів фінансового планування.
3. Фінансовий план підприємства та порядок його складання. Охарактеризувати порядок розробки фінансового плану.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Закріпити навчальний матеріал із поданої теми.

Практичне заняття № 2: Фінансове планування на підприємстві

Навчальна мета заняття: закріпити теоретичні знання щодо особливостей управління проектними ризиками та контролю за реалізацією проекту.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Оперативне фінансове планування.
2. Фінансовий контроль на підприємстві.
3. Фінансова криза на підприємстві.

Література:

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.
2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
3. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.
4. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aaa39c1-9e84-49c5-ae59-504b9218c749/content>

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття. У сучасних умовах роль фінансового планування принципово змінилася на відміну від часів централізовано керованої економіки. Зараз підприємства самі зацікавлені в тому, щоб реально оцінювати свій фінансовий стан сьогодні та на найближчу перспективу, по-перше, щоб досягти успіху в своїй господарській діяльності; по-друге, щоб своєчасно виконати свої зобов'язання перед бюджетом, соціальними фондами, банками та іншими кредиторами, тим самим захистивши себе від штрафних санкцій.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Оперативне фінансове планування. Визначити із чого складається оперативне фінансове планування. Розкрити етапи процесу складання платіжного календаря.

2. Фінансовий контроль на підприємстві. Визначити ціль фінансового контролю. Розкрити функції фінансового контролю.

3. Фінансова криза на підприємстві. Охарактеризувати фактори виникнення та наслідки фінансової кризи для підприємства.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Закріпити навчальний матеріал із поданої теми.

Тема № 11. Фінансова санація підприємств

Практичне заняття: Фінансова санація підприємств

Навчальна мета заняття: закріпити теоретичні знання щодо особливостей управління проектними ризиками та контролю за реалізацією проекту.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години.

Місце проведення: навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Економічна суть і види санації підприємства.
2. Санаційний аудит.
3. Розробка програми санації.

Література:

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.
2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
3. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.
4. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокуренько, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокуренька; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aaa39c1-9e84-49c5-ae59-504b9218c749/content>

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття. Метою фінансової санації є покриття поточних збитків і ліквідація причин їх виникнення, відновлення чи збереження ліквідності та платоспроможності підприємств, скорочення всіх видів заборгованості, покращення структури оборотного капіталу та формування фондів фінансових ресурсів для проведення виробничо-технічних і організаційних заходів.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

1. Економічна суть і види санації підприємства. Розкрити економічну сутність санації підприємства. Випадки прийняття рішення про фінансову санацію підприємств.

його проведення.

2. Санаційний аудит. Охарактеризувати план санації. Дати визначення санаційному аудиту та класифікацію етапам.

3. Розробка програми санації. Визначити ким здійснюється розробка програми санації. Охарактеризувати класифікацію програми санації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Закріпити навчальний матеріал із поданої теми.

3. Рекомендована література

Основна

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, Л. В. Бражник. – Полтава: РВ ПДАА, 2018. – 350 с.
2. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
3. Гриценко Л. Л. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Боярко. – К., 2014. – 284 с.
4. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокуренько, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокуренька; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Харків : ХНУВС, 2022. – 292 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5aaa39c1-9e84-49c5-ae59-504b9218c749/content>

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. за № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. – Ст. 141. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року // Відомості Верховної Ради України від 08.04.2011 року. – 2011. – № 13, / № 13–14, № 15–16, № 17. – Стор. 556. – Ст. 112. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/stru#Stru>
3. Про банки і банківську діяльність: закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5. – Ст. 30. [Електронний ресурс] – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

Додаткова

1. Аніловська Г. Я. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2356/1/%d1%84%d1%96%d0%bd%d0%b0%d0%bd%d1%81%d0%b8%20%d0%bf%d1%96%d0%b4%d0%bf%d1%80%d0%b8%d1%94%d0%bc%d1%81%d1%82%d0%b2.pdf>
2. Велика О. Ю. Основні види та організаційні форми підприємств в Україні [Електронний ресурс] / О. Ю. Велика // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Електронне наукове фахове видання. – 2018. – Вип. 3 (14). URL: <http://easterneurope-ebm.in.ua>
3. Рудаченко О.О., Фурса В.А., Коробцова Д.В. Особливості управління фінансами суб'єктів підприємництва. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки. - 2023. - № 6. - С. 132-138. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7b814315-d692-496a-9c76-159ae80ac456/content>
4. Фінанси підприємств. Підручник / О.Б.Курило, Л.П.Бондаренко, О.Й.Вівчар, О.М.Чубка - К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 340 с.
5. Фінансове право : підручник / О.М. Бандурка, О.П. Гетманець, Ю.М.

Жорнокуй та ін.; за заг. ред. О.П. Гетманець; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2018. 391 с. // URL: <https://lib.univd.edu.ua/elcat/alog?tab=f258003477cf53230c46ce077f38c4de>

6. Фурса В.А., Коробцова Д.В., Толкачова Г.В. Оптимізація стратегій управління фінансами підприємства. «Актуальні проблеми інноваційної економіки та права» № 1-2. 2023. С. 54-58. URL: http://apie.org.ua/wp-content/uploads/2023/07/apie_2023_r01_a09.pdf

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Інституційний Репозитарій Харківського національного університету внутрішніх справ [Електронний ресурс] – URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>

2. Офіційне інтернет-представництво Президента України [Електронний ресурс]: – URL: <http://www.president.gov.ua/>

3. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>

4. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Кабінет Міністрів України. – URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

5. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Міністерство освіти і науки України. – URL: <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com

6. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Постійне представництво України при ООН. – URL: <http://www.uamission.org/>

7. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Державна служба України з питань праці (Держпраці). – URL: <http://dsp.gov.ua/>

8. Сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу : www.me.gov.ua

9. Сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua

10. Сайт Національного банку України. – Режим доступу : www.bank.gov.ua

11. Система розкриття інформації на фондовому ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.smida.gov.ua